

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 2

The 2nd STOU Graduate Research Conference

มูลเหตุการเป็นหนี้นอกระบบของเกษตรกรอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม

The Informal Loan Causes of Farmers in Pla Pak District of Nakhon Phanom Province

นภา ศรีนวล (Napa Srinuan)* สุนันท์ สีสังข์ (Sunan Seesang)**

พรชุลี นิลวิเศษ (Pornchulee Nilvises)***

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร 2) ศึกษามูลเหตุการเป็นหนี้นอกระบบของเกษตรกร 3) ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับแนวทางการลดการเป็นหนี้ในครัวเรือนและการเป็นหนี้นอกระบบของเกษตรกร

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้คือเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเพื่อขอความช่วยเหลือจากรัฐบาลผ่านธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอปลาปาก ตามโครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินภาคประชาชน (หนี้นอกระบบ) ระยะที่ 2 จำนวน 92 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ใช้สถิติคือ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 49 ปี การศึกษาส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษา สมาชิกในครัวเรือน เฉลี่ย 5 คน แรงงานทำการเกษตร เฉลี่ย 3 คน ทั้งหมดประกอบอาชีพการเกษตร ส่วนมากมีที่ดินเป็นของตนเองไม่เกิน 20 ไร่ และไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง ร้อยละ 29.3 มีรายได้รวมเฉลี่ย 71,590 บาทต่อปี โดยรายได้ส่วนใหญ่มาจากการเกษตร รายจ่ายเฉลี่ย 103,305 บาทต่อปี โดยรายจ่ายส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายในครัวเรือนนอกภาคการเกษตร ทำให้มีเกษตรกร ร้อยละ 34.8 มีหนี้เพิ่มขึ้นจากเดิม และ ร้อยละ 20.7 มีหนี้ลดลง เกษตรส่วนใหญ่ยังมีหนี้สิน โดยมีหนี้สินทั้งในระบบและหนี้สินนอกระบบ 2) มีเกษตรกรถึงร้อยละ 98.9 เห็นว่ามูลเหตุการเป็นหนี้นอกระบบคือการที่มีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นและมีรายได้ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย โดยสาเหตุที่มีความสำคัญในระดับมาก คือ การไม่มีอาชีพเสริม การขาดแหล่งเงินทุน รายได้ต่ำ ไม่ต่อเนื่อง รายจ่ายสูงทั้งในภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร สาเหตุที่มีความสำคัญระดับปานกลางคือ การไม่มีที่ดินหรือมีที่ดินน้อย ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ การขาดแหล่งน้ำ การขาดแรงงาน น้ำท่วม /ฝนแล้งศัตรูพืช การขาดข้อมูลข่าวสาร ขาดการแปรรูป ราคาผลผลิตตกต่ำ ปริมาณผลผลิตตกต่ำ การขาดการรวมกลุ่ม โดยการมีค่าใช้จ่ายฉุกเฉินมีความสำคัญในระดับน้อย 3) เกษตรกรร้อยละ 33.7 เห็นว่าการฝึกอาชีพให้แก่ชุมชนเป็นแนวทางการลดการเป็นหนี้ในครัวเรือนและการเป็นหนี้ในระบบ ซึ่งเกษตรกรมีความเห็นว่าเป็นแนวทางที่สำคัญที่สุด ส่วนการลดดอกเบี้ยหนี้เงินกู้ในระบบการพักชำระหนี้ การเพิ่มแหล่งเงินกู้ในระบบ การจัดทำมีตลาดสำหรับผลิตผลการเกษตร การจัดจ้างงานในชุมชน การพัฒนาการเกษตร และการลดค่าวัสดุการเกษตร มีความสำคัญตามลำดับ

คำสำคัญ หนี้นอกระบบ อำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม

* นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

** รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช sunan.see@stou.ac.th

*** รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช pornchulee.nil@stou.ac.th

Abstract

This research was to study 1) Farmer's social and economics 2) original cause of Informal loan of farmer in Plapak District, Nakhon Phanom province 3) study their opinion of the way to decrease informal loan

There were 92 samples which registered to request helping from government through Bank for Agriculture and Agriculture Cooperatives in Plapak District, Nakhon Phanom province. Collected data by questionnaires and data analysis in frequency, percent, mean and standard deviation.

Results 1) Were most of the sample were women. The average of age were 49 years old, finish education in prathomsuksa level, number of member in family were average 5 people but there were average 3 people that have main occupation in agriculture sector. Almost of them were the landlord that less than 20 rais and did not have their own land. The average of revenue were 71,590 Baht per year which main income from agriculture but the expenditure more than revenue that were 103,305 Baht per year, main expenditure were expenses in other things than agriculture sector that make them gain their depth more of the same 34.8% and there were less dept only 20.7%, so it s make them still have debt both inside system through the bank and debt outside the system; 2)The farmers 98.9% show their opinion that they gain their debt more than the same because of they was not have enough money for many expenditure. The other cause that make they had debt in high level were they do not have other occupation except the farmer, lack of financial esources and the revenue consistently low, high cost both in agriculture and outside agriculture. The other cause that make they had debt in medium level were the farmer do not have their own land or have less land, lack of soil fertility, lack of labor, flood/ drought, lack of information, lack of processing of agriculture product, low price of agriculture product, lack of integration. The cost of emergency is vital to a lesser degree. 3) Results also show that farmers thought that the best way to decrease debt were should have vocational training for the community as an increase family income. The other way to decrease debt were lower bank rate, to pay debt service temporarity, the increase in bank loans, the debt solutions that are important, respectively.

Keywords: Informal loan, Plapak distri, Nakhon phanom province